

Ангел Золоте Волосся (скорочено)

Зірка Мензатюк

Стислий переказ, автор переказу: Світлана Перець.

Авторські права на переказ належать Укрлібу

1. ГАЛИНИ НЕЩАСТЯ

Головна героїня повісті – дівчинка Галинка Супрун, яка живе у Києві і навчається у 4-Б класі. У її житті було багато неприємностей. Наприклад, улюблена вчителька Наталія Василівна вийшла заміж і виїхала з Києва. Замість неї прийшла Катерина Петрівна, яка часто робила Галі зауваження. Батьки сварили Галя за зауваження і погані оцінки. Літом Галя мріяла відпочити літом хоча б в Криму, але грошей не вистачало. У школі сусід по парті Сашко Гнатенко сміявся з її імені і співав "Несе Галя воду...", а в класі був ще й хлопчик з іменем Іван. А останні три місяці життя Галі здавалися взагалі паскудними. Її молодший братик Степанчик (Галя називала його Стаканчик) взимку на ковзанці зламав собі ніжку. То був складний перелом, потрібна була операція, на ніжку приладнали якийсь жахливий апарат. Братик весь час був у лікарні. Мама змарніла, під очима в неї залягли синці. Їй, напевно, доведеться звільнитися з роботи. Степанчик вже навіть не плакав, хіба що тихенько скімлив, коли йому робили черговий укол.

Якось Галя верталася з лікарні додому. Вона перетнула Михайлівський майдан і побачила сліпуче світло, яке осяяло крилату фігуру ангела на Михайлівському Золотоверхому соборі. Дівчинка вирішила зайти у собор, бо колись бувала там з бабусею Вірою. Галя купила свічку і стала думати, перед ким же її поставити. Ісус Христос і Божа Мати в церкві найголовніші, тому Галя не посміла турбувати їх. На іконі за Ісусом Христом вродливий ангел у блискучих латах розправлявся з сатаною. Він був зайнятий, тож дівчинка звернула погляд ліворуч. Там, поруч з Божою Матір'ю, стояло ангельське воїнство. Передній ангел дивився прямо на Галя, ніби хотів спитати, чого вона прийшла. Галя поставила свічку перед ангелами. Дівчинка стояла і думала, що попросити, та коли з бічних дверей іконостасу вийшов чернець, вискочила з собору.

2. НЕСПОДІВАНИЙ ГІСТЬ

Зайшовши у свою кімнату, Галя побачила на підвіконнику ангела. На диво, вона не злякалася, хоч тато був на роботі, а мама, звісно ж, у лікарні зі Стаканчиком. Ангел був спокійний і замріяний, мав світле волосся, що сягало плечей. Галя відчула, що він добрий. А ще він видався їй знайомим. Його лагідне обличчя вона вже десь бачила, як і світлі кучері навколо лица, і схилену в задумі голову. Ангел милувався заходом сонця. Їхня квартира була на шістнадцятому поверсі, і з вікна відкривалася широка панорама: вулиця, будинки, Галина школа, а вдалині, на обрії Пуща-Водиця.

Юнак сказав називати його просто Ангел Золоте Волосся, бо його справжнє ім'я

старе і не модне. Набравшись відваги, дівчинка ступнула ближче до нього і не знала, що ж питати, хоч в голові крутилося безліч думок. Їй хотілося... дива, чогось такого, що тільки ангели вміють. Раптом дівчинка наважилася спитати, хто його так назвав. Ангел відповів, що то дуже давня історія, що це сталося через хлопчика, Галиного ровесника, якого батько привів вчитися. Галі стало цікаво, яким був той хлопчик. Ангел сказав, що Галя може його побачити.

Стислий переказ, автор переказу: Світлана Перець.

Авторські права на переказ належать Укрлібу

3. ХЛОПЧИНА З МИНУЛОГО

Що трапилося далі, Галя не могла пояснити. Вони з ангелом опинилися на неозорому просторі, на кручі, під якою синів Дніпро. Місцина була мальовнича і водночас дика. На протилежному березі виднів безкрайній незайманий ліс. На кручі була галявина, а на ній – новозбудована церква. Біля її входу трудилися чоловіки. На Галину появу ніхто з них не звернув уваги, а ангел пояснив, що вона просто невидима.

На кручу вибрався рудоголовий нестрижений хлопчина в латаній-перелатаній одежі. Звали його Остап, і він приніс робітникам воду. Чоловіки були вусаті й бородаті, в довгих білих сорочках до колін, у брудних полотняних штанях. Деякі мали на собі чернече вбрання. Ангел Золоте Волосся пояснив Галі, що вони перенеслися у далеке минуле. Почувши неподалік розмову людей, Галя зрозуміла, що бачить Києво-Печерську лавру. Точніше те, з чого лавра починалася.

Потім Галя побачила, як якийсь сільський дядько привів сина – хлопчину в білій сорочці, підперезаного червоним поясом. Хлопчик був височенький, русявий, з тонкими рисами ніжного рум'яного обличчя. Поки батько пішов шукати ігумена, Остап, який щойно приніс майстрам води, почав розмовляти з хлопцем. Той розповів, що він з-під Києва, і запитав, чи справді цю церкву варяг Симон побачив у небі і навіть обміряв її поясом зі щирого золота. Остап любив багато говорити, тож почав розповідати. Галя й сама знала цю історію.

У київського князя служив варязький княжич Симон. Коли він плив до Києва, його корабель захопила на морі страшна буря. Симон почав молитися і раптом побачив у небі величну церкву. Він почув слова про те, що не потоне, а буде похований у цій церкві, яку мають збудувати. Видіння постало таке виразне, що варяг обміряв церкву золотим поясом: вона була 20 поясів завширшки, 30 завдовжки, 30 заввишки, а разом з верхом, з банею – 50. Після цієї пригоди минуло чимало літ. У 1068 році, коли на Русь напали половці, варяг Симон разом з князями Ярославичами прийшов у Печерський монастир до преподобного Антонія просити благословення перед битвою. Антоній провістив, що битва завершиться поразкою, але Симон не загине, бо має бути похований у церкві, яку збудують у монастирі. Після нещасливої битви на річці Альті Симон віддав золотий пояс святим отцям на будівництво храму. Навіть місце на церкву вказав сам Бог: прийшли в монастир четверо майстрів-греків з Царгорода, ці, що й тепер тут працюють. Вони спитали, де збудувати храм, бо їм явилася Цариця Небесна і

послала збудувати храм на Русі. Тоді отець Антоній став молитися, щоб по всій землі впала роса, а там, де мала стояти церква, щоб лишилося сухо. Вранці пішла братія і знайшла суху галявину на верху гори. Наступної ночі отець Антоній став молитися, щоб, навпаки, по всій землі було сухо, а на святе місце впала роса. І знову Бог вказав оцю гору! Отець Антоній молився ще й третьої ночі. А вранці поблагословив місце під церкву, і тоді з неба зійшов вогонь, спалив кущі, розчистив галявину. Були тут і великий князь Святослав, і його дружинники, і княжий небіж Володимир. Ченці заклали під стіни часточки мощей семи святих мучеників, що їх привезли з собою греки: Артемія, Леонтія, Акакія, Полієвкта, Арефи, Якова і Федора.

Ось такі історії розповів Остап хлопцеві, а потім розказав і про себе. Він був сиротою, а ігумен Никон прийняв його сюди допомагати. Цієї весни навіть Остап став свідком чуда. Коли припливли нові грецькі майстри-художники, то оглянули церкву і, нікому нічого не сказавши, вернулися до свого човна. Хотіли втекти, гребли цілу ніч, але зранку опинилися на тому самому місці. Майстри вернулися в монастир і стали просити відпустити їх, бо вони не зможуть оздобити таку велику церкву. Вони хотіли віддати золото, яке взяли наперед за роботу. Отець Никон не розумів, хто їм міг заплатити наперед. Тоді майстри розповіли, що двоє ченців з Києва прийшли й заплатили. І описали ченців – схожих на покійних отців Антонія і Феодосія. Греків повели в келію і показали образи Антонія і Феодосія, які померли десять літ тому. Але греки впізнали їх. Виходить, що отці Антоній і Феодосій з неба дбали про монастир.

Хлопчик був вражений розповідями Остапа. Прекрасна церква, будівництво якої перетворилося на низку чудес, заповонила його уяву.

Стислий переказ, автор переказу: Світлана Перець.

Авторські права на переказ належать Укрлібу

4. ДИВО

Тим часом з-за собору вийшов старий чернець на ім'я Матвій. Він сказав Остапові, щоб не балакав, а працював. Чернець покликав за собою хлопця, назвавши його Алімпієм. Хлопець сказав, що це не його ім'я, але чернець сказав, що хлопець стане Алімпієм і в монастирі знайде славу і благодать. Коли отець Матвій подибав до пекарні, з'явився Остап і сказав, що цей чернець – Матвій Прозорливий! Як він сказав, так і буде, бо він має дар пророцтва. Хлопчина розповів, що любить малювати. Вдома малював на стінах коней, дівчат, дядьків, третій раз цього літа мусили хату перебілювати. Мати сердилися, карали, а батько привіз до печерських отців.

Нарешті з'явився батько хлопчика та ігумен Никон – літній чернець з поважною поставою й суворим лицем. Ігумен повів хлопця до майстрів, щоб випробували його вміння. Усі зайшли до церкви, Ангел Золоте Волосся та Галя також були там. Тут працювали майстри, що оздоблювали стіни. Одні чаклували над хитромудрими узорами, прикрашаючи ними стовпи, що підпирали центральну баню; інші малювали на стіні, на свіжій сирій штукатурці. Вгорі над вітварем трое майстрів викладали образ Божої Матері з дрібних кубиків кольорового скла. Один з майстрів, сухорлявий, дуже

смагливий, напевно, один з греків, дав хлопцеві миску із темно-зеленою смальтою. Хлопець побачив, що вона має різні відтінки. Майстрові сподобалося, що в хлопця добре око. Потім хлопець отримав завдання докінчити узор на стовпі. У нього вийшло, тож його похвалили і взяли в учні. Раптом на мозаїчний образ Божої Матері впало світло, і він засяяв, аж засліпив. Над вітарем з'явився голуб, і всі згадали про Святого Духа. Робітники, покинувши працю, молитовно склали руки і падали на коліна. Голуб то зникав, то з'являвся. Він підлітав до образів святих апостолів, сідаючи кожному то на руки, то на голову. Галя глянула на юного художника. Хлопчик стояв навколішках, притиснувши руки до грудей. Він шепотів, що пострижеться у ченці, тільки б малювати.

Ангел Золоте Волосся торкнув Галю за руку, і все зникло.

5. УСПІХ І РОЗЧАРУВАННЯ

Галя знову сиділа на краєчку ліжка в своїй кімнаті. Дівчинка запитала Ангела, що сталося з тим хлопцем Алімпієм, чи постригся в ченці, чи вивчився на художника. І що то було в соборі: Святий Дух чи звичайний голуб. Ангел сказав, що кожен бачить те, що він здатний побачити. Галя вирішила, що дива не сталося, і відчула розчарування. Дівчинка навіть вважала, що того хлопчика подобою дива заманили в монастир. Ангел сказав, що насправді сталося аж три дива: Галя перенеслася в минуле, побачила ангела і появу Святого Духа. Перед відходом Ангел попросив Галю постаратися знаходити добре в тому, що є.

У школі Катерина Петрівна слухала учнівські доповіді про найвідоміші храми Київської Русі. Вчителька викликала Галю. Спершу дівчинка хвилювалася, але потім почала розповідати про Успенський собор Києво-Печерської лаври, бо ж бачила його на власні очі. Вчителька була вражена розповіддю і назвала Галю майбутнім істориком чи мистецтвознавцем. Дівчинка отримала дванадцять балів за домашнє завдання і ще дванадцять – за ґрунтовний усний реферат про давньоруське мистецтво. Галя вперше подумала, що Катерина Петрівна не така й погана вчителька.

Додому Галя летіла, немов на крилах, щоб похвалитися оцінками. Та вдома знову плакала мама. Вона розповіла, що в Степанчика ніжка не зрослася, тож доведеться робити другу операцію. Братик міг залишитися калічкою. Галя не могла собі пробачити, що вчора не спитала в ангела про брата. Може, він допоміг би? Раптом дівчинка сказала мамі, що все буде добре, бо вчора бачила ангела. Маму це дуже налякало, вона навіть подумала, що у дівчинки гарячка. Щоб заспокоїти маму, дівчинка мусила сказати, що все їй привиділося, бо вчора вона повертала в Михайлівський Золотоверхий. Коли з роботи вернувся тато, мама довго щось розказувала йому притишеним голосом, після чого вечерея перетворилася на нудну виховну лекцію. Батьки по черзі розказували Галі, що треба бути чесною, треба бути уважною до інших, треба розуміти, до чого можуть призвести необдумані фантазії. Батьки так і не побачили Галині дванадцятки.

Стислий переказ, автор переказу: Світлана Перець.

6. КАТЕРИНА ПЕТРІВНА

Наступного дня на математиці Галя думала про Ангела Золоте Волосся. Не варто було говорити про нього мамі. Галі було цікаво, чому з'явився ангел, адже вони у Біблії здебільшого мали значно важливіші завдання. Дівчинка уявила свого ангела в сяйві призахідного сонця. Його кучері, що світилися навколо чола, наче німб на іконі, його задумливий, ласкавий погляд. Галі було гарно розмовляти з ним. Згадала Алімпія. Може, про нього десь написано в книжках, але Галя не сміла ні в кого спитати.

Після дзвоника Катерина Петрівна попросила Галю залишитися. Дівчинка уже думала, що знову отримає зауваження. Однокласниці Ісанка та Оля хихикнули і навмисно збиралися якомога повільніше, бо хотіли послухати, як учителька шпетитиме Галю. Катерина Петрівна сказала їм йти, а Галю спитала, що в неї з пальчиком. Вчителька знала, що він порізаний, бо Галя чистила яблука на млинці. Катерина Петрівна дзвонила на роботу до Галиного тата, похвалила її за чудову відповідь на уроці. Він розповів, як Галя хазяйнує без мами. Вчителька злегка дорікнула Галі, що та нічого не розповіла про свої домашні негаразди. І все ж Галя мусить триматися, вчитися, а братика неодмінно вилікують.

Дівчинка слухала вчительку, а потім заплакала. Катерина Петрівна легенько обняла її й говорила, говорила щось тихе, ласкаве, і Галя раптом збагнула, що не чуває до вчительки неприязні. Тепер Галя жаліла, що раніше грала вчительці на нервах. Перед тим, як піти додому, Галя тихенько промовила: "Вибачте, що я не слухала на уроці".

7. ТРИДЦЯТЬ ТИСЯЧ

Ангел більше не з'являвся, а Галя мала до нього цілу купу питань. Про Степанчика, про... життя. Він навіть не встиг розповісти їй про своє ім'я! Показав їй хлопця, що хотів малювати, але при чому тут його чудове ім'я Ангел Золоте Волосся? Дівчинка зробила домашні завдання, потім заходилася варити вечерю. Коли тато повернувся додому, вона подала суп, який вийшов трохи схожим на кашу. Тато приніс Галі подарунок від бабусі Віри – альбом "Мистецтво Київської Русі". Це було дороге ошатне видання, яке Галі давно подобалося. Бабусі його подарували на роботі, коли вона виходила на пенсію. У своїй кімнаті дівчинка розгорнула альбом і побачила.. Ангела Золоте Волосся! То була його ікона. Про що свідчив і підпис: "Архангел Гавриїл (Ангел Золоте Волосся)". Так ось чого ангел видався їй знайомим! Галя бачила його раніше в альбомі бабусі. Але чому ангела названо архангелом Гавриїлом? Галя знала, що Гавриїл благовістив Діві Марії про народження Божого Сина. Проте друге його ім'я – Ангел Золоте Волосся – їй подобалося більше. Ікону було написано в дванадцятому столітті. Згодом тато пояснив Галі, що означають слова "паволока, левкас, темпера" у підписі до картини. Ці слова показували, в якій техніці виконано ікону. Тато знав про все на світі, крім хіба що одного: як заробляти гроші. Так жартома говорила мама, і то була щира правда.

Галя знову розглянула зображення ангела і подумала, чи той художник, що намалював його, бува не Алимпій. У довіднику про Київ дівчинка знайшла час будівництва Успенського собору: 1073-1089 роки. Далі відшукала дати життя і смерті засновників Києво-Печерської лаври преподобних Антонія і Феодосія. Вони померли невдовзі один за одним – перший 7 травня 1073, другий 4 травня 1074 року. Той нестрижений хлопчина-сирота, Остап, казав, що обидва десять літ як покійні. Значить, Галя бачила літо 1083 року або наступне за ним. Алимпій був на ту пору підлітком. Отже, ставши художником, він малював наприкінці XI – на початку XII століття. Усе збігалося!

Ввечері прийшла мама і сказала, що лікарі радять робити операцію в Німеччині. На це потрібно тридцять тисяч євро. Щоб Степанчик не залишився калікою, вони мусили знайти ці гроші.

8. ЧОРТ ІЗ ТИХОГО БОЛОТА

Вночі Галя не могла заснути. Вона думала про те, де взяти гроші. Дівчинка оглядала речі в кімнаті, які можна подати, але все було дешеве. Вона вирішила, що мусить знайти якийсь підробіток.

У школу Галя прийшла невиспана й похмура. Оля збирала гроші на плавання, бо Катерина Петрівна придумала: всім класом ходити плавати. Галя не здала гроші, і дівчата з класу насміхалися з неї. Однокласниці хвалилися, у яких країнах побували, у які збираються поїхати. Дівчата настільки роздратовали Галю, що вона обізвала їх жабами-мандрівницями. Потім Галя взялася в боки і, зухвало задерши голову, співуче проказала ошелешеним однокласницям дурнуватий куплет, яким не раз забавляла Степанчика: *Говорила баба: "Діду, Я в Америку поїду!" "Ой ти, бабо, ти дурна, Туди не ходять поїзда!"* Ніхто такого не очікував від неї.

Галя стояла у коридорі біля вікна. І раптом побачила, як якийсь чолов'яга, що спинив своє авто перед школою, протирав забризкане лобове скло автомобіля. Галя вирішила, що тепер знає спосіб заробити.

9. ТАК ВВАЖАЮТЬ ЕМО

Вдома Галя швидко поїла, взяла чисту губку і пластмасове відерце, набрала в нього небагато води і побігла до метро. І ось дівчинка на Поштовій площі, під світлофором, що міряв вулицю зеленим оком. Машини мчали в три ряди, і не було їм кінця. Спершу Галя не могла відважитися підійти до котрогось автомобіля, а потім заробила свої перші дві гривні. Галі давали хто гривню, хто дві, а один водій простягнув їй п'ятдесятку. Але на цьому удача закінчилася. Галя загаялася біля машини, ввімкнулося зелене світло, машини рушили й зім'яли відерко.

Хлопець, що спинився біля пішохідного переходу, почав розмовляти з дівчинкою. Він був Галин ровесник чи, може, трошки старший, з виду задержуватий і розхристаний: у напіврозстебнутій куртці, на шиї недбало намотаний чорний вовняний шарф, з-під в'язаної шапочки вибивалося довге волосся, що майже закривало ліве око. Галя розповіла про хворого братика. Хлопець порадив йти просити гроші у метро, а потім запропонував піти випити теплого чаю. Він повів Галю у МакДональдс і вихопив у

неї п'ятдесятку. Хлопець замовив для них обох чай і смажену картоплю, а здачу сховав собі в кишеню.

Хлопець розповів, що і сам просив у метро, але його засікли ті, хто кришує тих, хто пасеться в метро. А їм треба платити. Галя нічого не розуміла, а хлопець продовжував розповідати, що він з Серим цілу зиму просив гроші у метро. Та от приїхала з-за кордону мама Серого, тож він тепер під контролем, а раніше друзі на гральних автоматах відривалися по повній! Часом грошей не ставало, але на крайняк було метро. Хлопець розповів про емо. Емо – значить, емоційний, таким людям важко жити, бо світ жорстокий, а вони вразливі. Вони не витримують, у них депресія. Галя сказала, що їй один знайомий казав, що у всьому треба знаходити хороше. Коли хлопець запропонував замовити ще щось, Галя без жалю попрощалася, бо їй було шкода грошей, які витратила на чай.

Стислий переказ, автор переказу: Світлана Перець.

Авторські права на переказ належать Укрлібу

10. "ВЕЛИКА ПАНАГІЯ"

Галя заробила лише вісім гривень, хоч могло б бути п'ятдесят вісім. Дівчинка почала робити домашнє завдання, але кинула і потяглася до альбому про мистецтво Київської Русі. Розкривши його навмання, побачила Богоматір Оранту, яку намалював близько 1114 року художник Аліпій. Чи це не той хлопчина, якого показав їй ангел? Галя вже знала, що Оранта означає "Моління" – це Божа Мати, що молиться за людей, здіймаючи руки до неба. Але там ще був напис Велика Панагія. Тато пояснив, що Панагія – це різновид ікони Божої Матері. Колись малювали за взірцями, котрі схвалила церква. Божу Матір зображали сидячою з Ісусом-Дитям на руках – це Одигітрія. Часом малювали маленького Ісуса Христа, що обнімає Матір або нахиляється до Неї, мов для поцілунку – то Богородиця Ніжності. Ще є Покрова: Божа Мати вкриває людей своїм плащем або тканиною – омофором. А Панагія, або Знамення – коли у крузі на грудях у Божої Матері зображений маленький Ісус Христос. Тато сказав, що ім'я художника Аліпій пишуть по-різному: Алимпій, Алімпій, Аліпій або й Олимпій. Це знаменитий художник Київської Русі. Він був ченцем Києво-Печерської лаври.

Галя пішла у свою кімнату і думала про те, що Алимпій таки став ченцем. Повірів у диво, якого, може, й не було. Він звікував вік у самоті, в темній, холодній, тісній печері. Але Галя ніколи не сказала б, що цю ікону малювала нещаслива людина. Адже ікона променилася світлим зачаруванням.

Стислий переказ, автор переказу: Світлана Перець.

Авторські права на переказ належать Укрлібу

11. КРАХ НАДІЙ

Наступного дня Галя зайшла у вагон метро, тримаючи перед грудьми шматок

картону, на якому було написано: *"Люди добрі, допоможіть моему братикові Степанові! На операцію потрібно 30 000 євро."* Галя почувала сором, але йшла вагоном. Дехто давав гроші, а хтось говорив, що батьки не дивляться за дітьми, бо вже й дитину заставили просити. Раптом Галя побачила свою вчительку Катерину Петрівну, а біля неї була ще й однокласниця Галі – Сабіна. Вчителька була вражена, вона запропонувала вийти з вагона. Галя слухняно подалася за Катериною Петрівною. Найбільше Галя боялася, що Сабіна розкаже про це в школі. Вчителька повела Галю додому, а Сабіні сказала, що про цей випадок не треба нікому розказувати. Галя не вірила, що Сабіна не розповість у школі про цю ганьбу.

Катерина Петрівна взяла Галю за руку й повела додому. Удома вчителька відіслала Галю в другу кімнату і щось довго розповідала мамі, а мама, звісно ж, плакала і пила валер'янку. Аж коли Катерина Петрівна пішла, мама сіла поряд з Галею, обняла її, і вони плакали вже удвох. Потім вернувся тато. Дізнавшись про Галин вчинок, він бушував, а мама намагалася заспокоїти. Батьки сварилися, а Галя тихенько плакала в своїй кімнаті. Її погляд упав на альбом *"Мистецтво Київської Русі"*. Дівчинка сказала: *"Життя паскудне, шановний Алімпію. Дурне, нікчемне, безпросвітне, емо мають рацію, хіба ж ні? У тебе воно теж було гірким. І не обдурюй мене своєю Панагією!"*

12. САБІНА

Наступного дня Галя переконалася, що Сабіна нічого не розповіла однокласникам. Дотримала обіцянки, яку дала Катерині Петрівні. Галя була здивована, коли Сабіна запропонувала їй сісти поруч, бо Василюк захворіла. Галя слухняно сіла, хоча воліла б сісти за свою парту, поряд із Сашком Гнатенком. Краще вже він, ніж Сабіна, яка певно ж почне випитувати, через що та чому Галя пішла жебракувати.

Проте Сабіна не випитувала. Вона сказала, що Галині батьки можуть взяти кредит, а її батько порадить їм, як його вигідніше оформити. Галя подякувала, бо це справді було гарне рішення. Сабіна розпитала Галю про братика, а сама сказала, що не має братів і сестер, тільки кіт, але з ним нудно. На уроці Галя не могла зосередитися. Вона думала про те, що Сабіна – найкрутіша в класі дівчинка, яка всіма верховодить, теж хотіла б мати братика. Вчителька тим часом дала завдання скласти текст з однорідними членами речення. Галя написала таке: *"Тато, мама, я і Степан відпочивали на Десні. Десна швидка і глибока. Ми гралися, купалися, бігали, пустували. Мама варила на вогнищі чай і козацький куліш."* Здавши зошит, Галя вийшла в коридор. І знову поруч з нею опинилася Сабіна. Дівчата почали говорити про відпочинок. Галя розповіла, що відпочивати на Десні дуже гарно. Сабіна була в різних країнах, але вважала, що там нудно, бо в ресторанах треба поводитися чемно, їжа несмачна, а батьки часто сваряться. Сабіна мріяла ночувати в наметі, і Галя пообіцяла, що вони її візьмуть з собою, коли все буде добре.

Галя завжди вважала Сабіну гордячкою, а вона була зовсім інакша. Співчутлива, щира. Ще й уміла берегти таємниці. Ісанка й Оля дуже дивувалися, що Сабіна водилася з Галею. А от Сашко Гнатенко невинуватий, завів стару пісню: *"Несе Галя воду..."*. Галя раптом підхопилася, мовби якийсь чорт її підкинув, і, взявшись у боки, пройшлася

павою перед класом. Ще й запитала Сашка: "Ну що, хороша?" Сашко почервонів, а Сабіна сказала Галі, що вона напевно подобається Сашкові.

13. ПІДСЛУХАНА РОЗМОВА

За всіма своїми клопотами та хвилюваннями Галя давненько не провідувала Степанчика, тож після уроків вибралася до нього. Несла йому гостинець: саморобку барвистого автобуса. Проте забава не вдалася. Степанчик був не в настрої, плакав, бо хотів додому. Хлопчик виїв начинку з булочки, накришивши на ліжку й на підлозі. Галя зробила автобусик і пішла в туалет, щоб вимити від клею руки. Там вона мимоволі підслухала розмову прибиральниці та Степанчикової лікарки. Лікарка Ольга Миколаївна просила прибиральницю Валентину Петрівну прибрати в палаті, бо Степанчик розкришив булку. Прибиральниця спитала лікарку, чому хлопчика не виписують, адже з таким діагнозом не виліковуються. А малий вередує, та плаче, та розкидає, тож краще виписати його. І Німеччина йому не допоможе, тільки дарма батьки потратяться. Ольга Миколаївна щось заперечила, але плюскіт води заглушив її слова. Коли жінки вийшли, Галя стояла, мов облита холодною водою. Невже братик залишиться калічкою? Дівчинка все одно досі вірила у ті мізерні шанси, тому вирішила нічого не розповідати батькам.

Вдома Галя подумала, що правду казав той хлопчик-емо: життя нікчемне. А вона вже було повірила в щастя. Намагалася помічати хороше, бо так радив Ангел Золоте Волосся. Може, він справді тільки привидівся, як вважала мама.

Раптом у кімнаті з'явився Ангел.

Стислий переказ, автор переказу: Світлана Перець.

Авторські права на переказ належать Укрлібу

14. НОВА МАНДРІВКА

Ангел, звичайно, прочитав її думки, а вони ж були злі та похмурі. Галя запитала Ангела, навіщо в світі стільки горя, чому люди страждають. Він відповів, що часом горе приходить, як лікар до хворого або як учитель. Іноді варто скуштувати гіркого, щоб цінувати солодке. Дівчинка наважилася спитати напяму, чи одужає Степанчик. Ангел відповів, що шанси є, а допомогти може навіть Галя своєю любов'ю. Ангел сказав, що мусить ще раз вернутися у минуле, і запропонував дівчинці йти з ним.

Вони опинилися на тому самому місці на кручі, але Успенський собор давно добудували. Уже й будівничі померли, про них розказували легенди. Галя побачила Алімпія. Це був чернець з бородою, вродливий і ще не старий. Здається, він був хворий: обличчя мав бліде, аж восково-жовте, очі позападали під тонкими рівними бровами. З розмови Алімпія з іншим ченцем Галя дізналася, що художник підвів поважного замовника: пообіцяв йому велику ікону Богородиці для іконостасу та й досі не намалював, бо захворів. Також Алімпій вмів зцілювати, бо якось придивився, що з покійним отцем Агапітом Цілителем замовляють в купців однакові мінерали – один на фарби, інший – на ліки. Тож одного разу, вже після того, як отець Агапіт помер, пожалів Алімпій хворого проказою, намастив його виразки фарбою, і він з Божою

поміччю одужав. Звідтоді часом рятував людей від ран та від виразок.

Галя стала свідком того, як до Алимпія прийшов багатий Брячислав з дружиною і дітьми. Саме він замовляв ікону, яку Алимпій не встиг намалювати. Багатий був розлючений, бо хотів, щоб до свята Успіння було зроблено, адже запросив на посвяту церкви самого князя. Алимпій просив пробачення, говорив, що відчуває наближення смерті. Потім він сказав, що Бог може одним словом сотворити ікону Своєї Матері. Але багатий не збирався чекати Божої утіхи. Він сказав, що всім розповість, як Алимпій обдурих його. Тут Галя вже не могла стриматися. Дівчинка схопила грудку землі і пожбурила в багатія, прямісінько в лисину. Друга грудка полетіла в його дорідну дружину. Ангел схопив Галю за руку, і в ту ж мить вона відчула, що знову кудись переноситься. Дівчинка подумала, що додому.

15. ЧАРІВНЕ МАЛЯРСТВО

Вони знаходилася у тісній і маленькій кімнаті, де висіла ікона з лампадкою, поруч стояла сперта до стіни широка свіжовистругана дошка, біля вікна був крихітний столик, заставлений вузликами, горщечками, пензлями і ще багато чим. Під протилежною стіною на вузькій постелі лежав Алимпій. У кімнатку зайшов чернець Євстафій, який приніс Алимпію поїсти. Галя впізнала Євстафія – це колишній монастирський служка Остап. Він був такий же рудий і кругловидий, і очі його поблискували весело та жваво. Євстафій говорив про те, як гарно Алимпій провчив боярина, коли грудки самі полетіли в його голову. Алимпій сказав, що не розуміє, як це сталося, а потім пильно подивився в куток, у якому стояла Галя, і їй здалося, що він її бачить. Художник сказав, що важко йому буде помирати, бо ж заборгував ікону, підвів поважного чоловіка. Євстафій почав переконувати Алимпія, що той ще намалює ікону, а він визолотить гарну раму, бо ж вміє це добре робити. Коли Євстафій пішов, Алимпій спробував хоча б заґрунтувати дошку, та сил у нього не було. З жалем поглянувши на непочату ікону, чернець ліг на убогу постіль. І тоді сам Ангел Золоте Волосся почав малювати. Алимпій побачив його, почав питати, хто він, та ангел мовчав. Алимпій знав, що жоден майстер не працює так швидко. Ангел малював все так, як і задумав художник. Він намалював Богородицю, на грудях був Ісусик. Насамкінець у кругах-медальйонах праворуч і ліворуч від Богородиці зобразив двох ангелів. Це була якраз та Панагія, котру Галя знала зі свого альбому.

Алимпій ожив і немов посвіжішав, з його обличчя зійшла жовтизна, і воно стало вродливим і натхненним. Чернець сказав, що став тепер щасливим. Галя не вірила цим словам, адже він – хворий, передчасно постарілий, виснажений недоїданням і надмірною працею. Раптом Алимпій звернувся до дівчинки. Він її бачив. Алимпій пояснив, що щасливий тому, що здобув те, чого найдужче прагнув. Малим мріяв малювати – і малював усе життя. Багато ікон створив, навіть задум Панагії не пропав. Художник знайшов ще одну дошку і сказав, що зараз має сили намалювати ще одну ікону – Ангела Золоте Волосся. Проте Галя вже летіла через час і простір, вертаючись додому.

*Стислий переказ, автор переказу: Світлана Перець.
Авторські права на переказ належать Укрлібу*

16. ПЕНЗЛИК ВІД ВОХРИ

Дівчинка опинилася у своїй кімнаті. Ангел був з нею і сказав, що Алімпій прожив яскраве і щасливе, хоч і недовге життя. Галя зрозуміла, що Алімпій знайшов своє щастя, хоч і постригся в ченці. Точніше, тому й знайшов, що постригся – іншого шляху до мрії в нього не було. Тепер для Галі найголовнішим було одужання братика. Ангел порадив не впадати у відчай, адже завтра Степанчикову ніжку оглядатиме професор. Ану ж виявиться, що шанси на одужання не такі вже й нікчемні. Галя раптом побачила, що Ангел тримає Алімпієвий пензлик, умочений у вохру. Ангел сказав, що забув залишити пензлик, тож доведеться знову вертатися в минуле. Ангел підвівся, і Галя збагнула, що зараз він зникне, скоріш за все назавжди. Він нагадав, що завжди бачить Галю, а вона знає, де можна побачити його.

Наступного дня Галя пішла до лікарні. Професор уже мав оглянути Степанчика. Ось і двері Степанчикової палати. Дівчинка дуже хвилювалася. Вона відчинила двері і побачила радісні мамині очі, хоч і заплакані. Мама вела палатою Степанчика, який ступав без апарата! Мама розповіла, що професор подивився ніжку і сказав, що не потрібна ніяка операція. Тато уже все знає і побіг на роботу. Степанчик намотував кола по палаті, смішно закидаючи звільненою з апарата ніжкою. На ніжці темніли червонясто-коричневі плями. Мама сказала, що це йод, але Галя знала, що то вохра. Вона згадала вчорашні відвідини ангела: Алімпієві фарби лікували рани й виразки.

Мама сказала, що всі сім'я поїде в Одесу або в Крим, бо треба, щоб Степанчик зміцнів і загартувався. Галя знову почала вірити, що життя прекрасне. Вона закінчить четвертий клас, хоч і з посередніми оцінками, а попереду на них чекає чудове літо. Дівчинка шкодувала тільки про одне: що не можна розповісти мамі про Ангела Золоте Волосся. Галя пригадала собі його очі, добрий, ласкавий погляд, його задумливе обличчя, обрамлене кучерями. "Дякую! – звернулася вона до ангела. – Прочитай мою подяку. Ти ж знаєш мої думки."

*Стислий переказ, автор переказу: Світлана Перець.
Авторські права на переказ належать Укрлібу*